

ДАРІА КОНОНЕНКО

МЕРТВЯК ЇДЕ НА ЗАХІД

Дарія Кононенко
МЕРТВЯК ІДЕ НА ЗАХІД

Розділ перший

Мене називають Мертвяком. Я виліз з могили, мене називають Мертвяком. І я вже звик. Звісно, в мене є ім'я, але не кожному бруднющому ковбоєві та блохастій корові треба зі мною вітатися. У мене є стара сіра кобила, старий кольт та ще одні штани у згортку на сидлі. Мені цього вже вистачає на один перегон. Якщо ми доберемося до Абіліну, то можна буде казати про щось інше, але поки що я працюю на Фрейзера та бажаю від усього серця, щоб йому ступило в спину. Він настільки жадібний, той Фрейзер, що їсть раз на день. І нас так само годує. Ми ж не корови!

– Мертвяк! Чи ти спиш? Ми фургона загубили!

Як можна загубити фургон з припасом? Він же великий та з білим тентом! Але тепер мені треба шукати.

А небо збирається на дощ. Погано, бо мули утечуть або втопляться. Сліди наче отам, мули, підковані, четверо, ще й колія. А де Чак? Мули ж не могли самі запрягтися? Де Ед? Хто готувати буде, я, чи що?

То наші мули подались кудись зашвидко для них. О, кастрюляка. А це мішок бобів. А це – наш бідон зі смальцем. Що таке? Ед кидав речі, щоб втекти? То не простіше випрягти мула? А ось Ед, з діркою між очей. Погано. А отут Чак. Теж мертвий, як дошки. Але тіло ще тепле. Значить, вбили недавно.

То кому ж наш фургон потрібен? Або Фрейзер? Або хтось, хто сховався тут, у пилюці, прерії, коровах. Фрейзер наймає усіляких людей, от як мене або Еда. Але ми – мілка рибка. То кому потрібен тільки фургон, а не їжа у ньому? Не індіанці, вони ніколи не відмовляться від смальця, бобів, мулів. Вони радше сплять сам фургон. Значить це... руку зводить болем, важким та довгим, як коли кістки зламані у декількох місцях.

Це – вони. Чому тут? Хоча якраз тут і зручно, немає свідків. Є куди втекти, а Фрейзер зіпсував відносини з усіма, ще й з генералом Санта-Анною на додачу. Але тепер треба не думати, а дивитись уважно, щоб не було, як тоді, коли десяток корів пішов та втопився у болоті, а ми їх шукали-шукали.

Видно тоненьку таку цівочку дима. Може, це якісь солдати, може, це індіанці. Руку роздирає, пульсує, як зуб. Ні. Все ж таки вони.

І мені цікаво, хто вони такі та що я їм зробив? Я не просив, щоб мене ховали живцем. Я їх вперше бачив. Я приїхав в місто, продав теля, купив гвіздків, поїхав додому. І зустрів отих чотирьох. Я не знаю, як їх звали, бо не питав. Але вони знали мене. Добре знали. Бо ще й покликали. Тобто хтось хотів мій скальп, добре, що не дійсно скальп на стінку причепити. Бо тоді б я постійно замерзав. Але я не знаю, чому я виліз з могили. І не вмер. Чому? Навіщо? З такими пораненнями не живуть, та й я це сам знаю, не один раз стріляв людям у живіт.

А ще я тепер дуже добре знаю, що можна довго гратися в фермера: посадити картоплю, завести корову, побудувати ферму, лякатися неврожаю, але тебе все одно наздоженуть. І усі твої сусіди, з якими ти пив у суботу, не допоможуть. Ні один. То чого варті оці залицяння та підморгування у церкві та гуляння навколо ферми її батька, якщо мене ніхто не шукав навіть? Наче я не людина, а пацюк якийсь. Чого варті оті проповіді про добрих сусідів, якщо навіть не можна продати теля? То я занадто поринув в спогади, та й що доброго, як подумати, стало мені від отого копирсання в землі? Картопля не вродила, будівничий з мене не дуже вправний, бо як дощ, то тече дах у сімох місцях, а в мене один глечик, одна миска та сковорідка. Родина? Було б добре, та не розумію я, як це люди зустрічаються? Поганенький фермер з вічним неврожаєм – не найкращий наречений чи навіть чоловік. А вмілий найманець для

доброчесної дівчини якось теж не доречний.

А що це таке стирчить посеред прерії та біля нього сидить хтось незнайомий на сірому коні? А то ж наш фургон!

– Ти хто такий?

Це він мені?

– Ти глухий? Що ти тут робиш?

– А ти що робиш біля нашого фургону, ще й їжу повикидав?

– Вашого?

– Взагалі це власність старого Йенса Фрейзера, жмикрута та ранчера. Ми женемо його корів, але самі траву не їмо. Несмачно. У фургоні були Чак та Ед. Нащо їх вбивати?

– Свідки, синку. Свідки.

– Якщо ти мій батько, то до тебе таке питання: як можна пропити діряве відро?

– Що?

– Ти перший почав. Я ж не можу бути твоїм сином, бо я ж від тебе старший.

Вершник на сірому коні засопів та потягся до зброї. Повільно, занадто повільно, щоб прийти додому та повечеряти. Я міг би його вбити навіть з заплющеними очима та маминою качалкою на пироги. Гарна качалка була, важкелезна. Та револьвер не гірше. Ось так! От тобі куля межи очі, не встанеш! А мені тепер треба усе підбирати, включно з Чаком та Едом, і пояснювати Фрейзерові, що їх хтось незнайомий ні за що ні про що убив. До речі, не зовсім незнайомий, на його коняці знайоме мені тавро: «три зірки». Я його вже бачив, на мулі одного з них.

Фрейзер був, якщо чесно, не в захваті. І звільнив мене з такими словами, що навіть мули перелякались. Ще й грошей за цей місяць не виплатив. Ну й вдався своїм долларом! Це не я фургона вкрав і боби згубив. Поки я доїхав до місця, де лежав отой мішок, його вже

не було. Цікаво, хто його свиснув? Чи любить він квасолі? То хай собі їсть на здоров'я, бо це вже не моя біда!

А дощ вже крапає, треба знайти якийсь прихисток, бо ще кобила змокне, застудиться та здохне. А тут хтось взагалі живе, крім таємничого поціновувача квасолі? Я не знаю. Але я дуже добре знаю, що не треба про себе казати зайвого. Нейта вважають мертвим. Може, й мають рацію.

Куди подівся той веселун, якому покажи пальця – і радості вистачить на тиждень? Що сміявся, вбиваючи людей? Мабуть, туди ж, куди й моє ліве око, яке тепер чухається на зміну погоди. Чи може, Нейта ніколи й не було, а я завжди був тим, хто я є зараз? Бо, скільки я себе пам'ятаю, я хотів не бути тим, ким мене хотіли бачити. Батько ненавидів веселощі та пустощі? Я пофарбував сарай в клітинку, порізав сусідчину спідницю на повітряного змія, замість школи ходив рибалити, коли вже вивчився читати-писати. Нащо далі? Нащо робити те, що робить мій молодший брат? Нащо? Життя коротке. Вчора сидиш, лагодиш ковзани, гостиш лезо, змащуєш салом ремінці, а сьогодні тріснув лід, і таким чином я залишився без старшої сестри. І чого варто тепер те, що вона ніколи не тікала з школи полювати на кроликів та білок?

Батько цього не розумів. Мати – навпаки, але її розуміння було трошки не таке, бо вона чогось боялась потрапити туди, донизу. У Пекло. Пекло! Я кажу це слово і мені нічого не робиться. І ніколи не робилось від слів. Так, слова можуть вбити, але не так і не тому. Я для цього маю револьвер, ще й не один, бо забрав другий у того, на сірому коні. Гарний, новий, нікельований, тільки не почищений. От хто так робить!

Якщо живеш з землі, то мусиш пантрувати худобу, плуг, поле. Якщо живеш зі зброї, то можеш сорок років не митися і не голитися, як той

німець з казки, але зброя має сяяти. О, наче видно через дощ якісь дерева та наче як димар. Хоч у сараї трошки посиджу.

В будинку хтось живе, бо в мене з вікна хтось цілиться з рушниці.

– Я не бандит! В мене долар є, віддам за можливість трохи висохнути. Можу свиню зарізати чи дров нарубати.

– Та в мене тільки корова!

– То я й подоїти можу, дощ просто страшний, не бачу, куди їхати.

– Ви всі так кажете, а у моєї доньки вже шестеро онуків, на свого батька кожен схожий!

– То ви в неї спитайте, я ось тут опинився взагалі перший раз у житті та про доньку вашу тільки зараз почув.

– Едно! Едно! Йди сюди!

З вікна визирнула якась товста леді.

– Оцього не знаю.

– То мені можна десь дощ перечекати?

– Отам хлів, корову не чіпай!

Було б з-за кого так нервувати! Корова звичайна, руда, з рогами. В мене колись така була, стоїть у стійлі та плямкає. Цікаво, чого вона не пасеться? День надворі, трава чудова. І де діти? Всі померли чи сховались, бо незнайома людина підїхала? То чим оцей дід займається? Але то мене не стосується. Дощ наче вщух, дякую за дах над головою, то й поїду собі.

А за будинком – аж шість могил, от тобі і онуки! Треба тікати, бо якось не хочеться перевіряти, чи можу я вмерти. Тоді, в власній могилі, я просто викопався нагору, як божевільний хробак. А чи вмер тоді – того не знаю. Але тепер я можу відчувати отих чотирьох, болем у шрамах на місці тих, дивом зажилих ран. Чому так? Я не втрачав свідомості, я це добре пам'ятаю.

Я просто давився кров'ю, землею, дурів від болю та чекав. Чекав, доки вони підуть, ті четверо. Я їх добре запам'ятав: і мідні бляшки на

ремні одного з них, довгі вуса другого, персні на пальцях третього, якими він вибив мені зуб, і четвертого, який казав тим трьом, як мене вбивати. Міг би й нагадати, за що! Мені б легше було.

Бо як це розуміти? Я нікого не чіпаю, я не вбивав людей аж рік поспіль! Я придбав ферму, розчистив колодязь і все таке, навіть не бився ні з ким і не дражнив собаку! Хто мене знайшов? І як? Мені ж око вибило, я трохи змінився. Так змінився, що мене моя знайома нафарбована леді не впізнала, а про родичів я вже й не кажу.

Я вже давно не з ними, що б там батько не вичитував про блудного сина з Доброї Книги, от тільки я зрозумів, що того сина удома любили та чекали, а не як мене – проклинали. І з-за чого? Я просто не пішов ні за сірих, ні за синіх, а втік у Неваду та охороняв там диліжанси. І живий та цілий, бо око мені вибили минулого року, а не тоді. І хто в виграші? Мертвяк в виграші! Правда, тепер моя молодша сестра навіть не вітає мене з Різдвом телеграмою, але я її ніколи не любив.

О, бачу якийсь караван з трьох фургонів та солдат верхи. Це платню за два місяці везуть до форту, у такій компанії ніхто не причепиться, навіть оті. А цікаво, от мені колись казали, що взяти такий обоз дуже легко, бо солдати тікають, а не боронять гроші. Мабуть, жартували. То ж дуже весело – пожартувати з чужинця, новачка, плюнути йому в пиво, нагодувати його вареною гримучкою. До речі, вона була на смак як курка з болотяною водою. Підсолити, цибулькою затовкти – а ще такого можна? А потім якийсь розумник викликав мене на дуель за луїзіанським кодексом, на шаблях. То як мене викликали, то я маю вибирати зброю чи він? А поки він над цим міркував, я його і застрелив. Бо я той кодекс зроду не читав, дуелі у Луїзіані заборонені вже, то він мені спокійно міг набрехати. Та й йому на користь пішло, вже нікого не чіпав, у земельці догнивав.

Розділ другий

А ось і місто. Можна або помитися, або побитися. Бо на обидві дії у мене грошей не вистачить. А тепер треба дивитись, де тут можна щось зробити: отам салун, далеко від мене, поруч – похоронне бюро, біля якого сидить білий пес, далі чиїсь будинки, а ліворуч по вулиці – стайня. Треба десь узяти грошей, купити когось кращого, чим моя кобила. За станею – начебто контора шерифа, знов будинки.

Цікаво, скільки тут живе убивць, ґвалтівників, злочинців? Скільки тут живе таких, як я, фарбованих леопардів? Але місто таке, охайненьке. Аж два дерева росте, тротуар дерев'яний. По ньому якась жіночка йде, у чіпку біленькому, що років сто як немодний. Біля салуну коні стоять. Що ж його зробити? О, собака на перехожого гавкне – піду помиюся, а не гавкне – то дам комусь в зуби з носака. Собака узяла та й пішла кудись за будинок. Тю.

До мене хтось іде. Шериф. Тю ще раз. Я ж нічого не роблю, гріюся на сонечку. Отам можна помитися? У бюро? А мене там не набальзамують помилково? А тут десь можна поїсти на сорок центів? У ресторані? А він де? Я ж тут вперше.

Шериф відстав. Ніхто не буде чіплятися до наївного дурника. Вони бачать те, що назовні. Вони всі бачать. Зараз трохи важче, з оком та зубами, але щербатих або однооких на світі багацько, хто там мене впізнає? Але то було раніше. Зараз мені якраз треба, щоб впізнали. Так що митися я не буду, блохи ще не так сильно кусають.

Салун без назви, пиво – двадцять п'ять центів? Та я тверезим комусь в вухо вріжу! Ось оцьому, в чорних штанях. Ану йди сюди! Ти щось про мою кобилу казав? Не казав? То що вона тобі зробила, що

ти таку славу тварину не помічаєш? На тобі у вухо! Не влучив, бо той заїхав мені під ложечку. Сильний, паскуда. Нічого, розігнусь та доведу тобі, що моя кобила старіше твоєї бабці! Отак краще, я роз'юшив йому носа. Вже біжить шериф. Та дайте ж мені тому, в чорних штанях, око пальцем виколупати! Я тільки почав! Штраф? Та в мене усіх грошей аж сорок центів! Може, можна який-небудь паркан полагодити, чи ще що? У салуні стола полагодити? Згоден, згоден. Бо у вас в в'язниці пацюки живуть, я до них не хочу.

Перша частина першої частини мого плану виконана. Тепер на мене будуть витріщатись багато хто, крім отого, який вже напився-нажлуктився, та й хропить собі у куточку. А як люди дивляться, то з ними можна побалакати, наприклад, чи не бачили вони коней, корів, мулів з тавром «три зірки»? Або чоловіка, у якого на правій руці, на вказівному, середньому та підмізинному пальцях – три срібних персня? Або вусатого такого, білявого і немолодого? Ні, ще не шериф. У нього теж вже спитав. Тавро не тутешнє?

О, а це той, учорашній. Я ж вже вибачився! Чи тобі ще раз носа зламати? Чи ти ще чогось від мене хочеш? Що значить – стіл тепер різнокольниковий? Це салун, тут люди п'ють, а не меблі роздивляються. І я тепер його можу пофарбувати, щоб довше простояв, і він буде одного кольору.

Що значить – в мене руки не з того місця ростуть? Ти все ж хочеш отримати ще раз? Не хочеш? Я й молотком можу. Так, мене за це повісять, але тебе вже не буде. А, то ти бачив таке тавро про яке я розпитував? Ну. Тоді вибачай, я не те собі думав. Хто їздить? А, то тавро власника, який тих мулів розводить? От не знав, дякую дуже.

Отакої. Я думав, що вони працювали на якогось ранчера чи банкіра, і це його тавро, а воно отак вийшло. Треба тепер про них розпитувати, але тут таке, що вони могли купити своїх коней та мулів у ще когось, або на ринку. Та й купляти худобу – не злочин, так що

питати я буду ой довго. Але все одно буду, бо мені ніхто таке не робив! Я теж не янгол, але я нікого живцем не ховав. Я завжди горлянку різав чи взагалі голову замовнику приносив. Смердюче, але ніяких проблем з грошима!

О, а це ще хто? Недороблено, чи ти сліпий? Бачиш – стіл догори ногами, я ще ніжку не упхнув, сідай де завгодно, тільки не отут. І ти хто? Бармен? Салун за десять хвилин відчиняється? Зараз, зараз! Отак! Впхнулась! Гарний салун, до речі, чистенько, оте, куди плюють, теж чистеньке, ще й блищить гарно, над стійкою малюнок з Леді Годівною висить, правда, в її коняки крива шия і шість ніг. Та шість, дивись сам: права передня, ліва передня, ліва задня, ліва середня, права середня і отут в коняки розташовані дві задніх ноги, біля хвоста.

А шериф мені ще й заплатив за стіл. Дивно. Але гроші зайвими не бувають! Продам сіру, то разом з тими грошима вистачить. Так, хто тут в нас? Таке, моргани, суміш морганів з мустангами, віслючок, мули, голів шість. Мулів я куплять не буду, а на коней подивлюся. Ось цей чалий наче нічогенький, мерин, сумирний має бути. На жеребцях хай генерал Кастер їздить! А мені треба не перед солдатами вихвалитися, а куди-небудь доїхати. З другого боку, кажуть, що чалий кінь – погана прикмета, на такому Смерть їздить. Але я хто? То Мертвяку якраз і треба таку масть. І ще досить пристойна ряба кобила, руда з білими плямами. Кого б вибрати? Кобила наче вищенька і більш сухенька, у неї в родині якісь скакові коні пробігали, швидка, мабуть, або швидша трохи. Чалий більш важкий, нижче від кобили, рихлий, ноги коротші. Але може бути витривалішим. Монетку підкинути? О, подивлюся їм на зуби. Яка коняка молодша, на таку і сяду.

А нащо ж мене кусати? Та що ж я вам зробив? Так, кобила буде чекати якогось дурнуватою, бо не можна так кусати! Сорочку подерла! Чалому, якщо зуби в нього не обпиляні, років шість-сім,

шерсть блищить. Але на праву задню ногу якось не ступає на повне копито, береже. Та й підкований тільки на задні ноги. Не треба мені такого.

Так, містере, а покажіть мені іще. От того, плямистого. Теж рябий, але чорний з білим, чи білий з чорним, це як вважати. Так, на різкі рухи не кусається, сам такий міцненький, і, що мені найбільш подобається, теж кастрований. А проведіть його переді мною, отак. Ходить наче гарно, не шпортається, ніг не береже. Так, тепер на зуби подивимось. Гарно, гарно, йому теж років п'ять-сім. І скільки отакий красень коштує? В мене є тільки п'ятірка. Вісім? Ні, кінь, звісно гарний, але на ньому нема нічого, боки, круп, стегна чисті. Ви де такого узяли, містере? Я чув, що деякі конокради ставлять тавро через мокру ганчірку, припалюється тільки шерсть, а рубця на самій шкірі немає. А через деякий час шерсть відростає і тавра вже не видно. І як доведеш, що то твій кінь, а не сусідський? А ніяк! То п'ятірка, або я заберу кобилу назад. У мене ще три долари тоді залишиться. Я ж не на перегони збираюся.

Трошки нахабства, дрібочка шантажу – і у мене гарний коник! Навіть масті досить звичної, бо один свідок з десяти скаже, що білий кінь, другий – що чорний, а інші все переплутають. А хто бовкне правильно, то в мене на такі довгі язики є гарний ніжик.

А це ще хто? Чи не Ден Робертс? А що він тут забув?

– Нейте? Нейт, це ти?

– Може я, а може й не я. Все залежить від того, хто мене питає.

– Я питаю, бо голос знайомий, а от...

– Пика не дуже. Та я і сам знаю, куля об каменюку зрикошетила, шматком каменю мені в око прилетіло. То хто мене питає? Ден Робертс, з яким ми охороняли диліжанси? Чи Ден Робертс, у якого попід хатою розвелися вовки?

Трошки нахабства, дрібочка шантажу – і у мене гарний коник! Навіть масті досить звичної, бо один свідок з десяти скаже, що білий

кінь, другий – що чорний, а інші все переплутають. А хто бовкне правильно, то в мене на такі довгі язики є гарний ніжик.

А це ще хто? Чи не Ден Робертс? А що він тут забув?

– Нейте? Нейт, це ти?

– Може я, а може й не я. Все залежить від того, хто мене питає.

– Я питаю, бо голос знайомий, а от...

– Пика не дуже. Та я і сам знаю, куля об каменюку зрикошетила, шматком каменю мені в око прилетіло. То хто мене питає? Ден Робертс, з яким ми охороняли диліжанси? Чи Ден Робертс, у якого попід хатою розвелися вовки?

– Хтось середній між тим та тим, Нейте.

– А нащо?

– Та так, зустрів знайомого. Що, не можна побалакати у такий гарний день, без дощу та спеки?

– Та можна, от тільки я тебе дуже добре знаю, Робертсе.

– Та й я тебе знаю. Ти ніколи не відповідаєш прямо.

– Таке вже у нас з тобою життя, Робертсе.

– То ти своїм оком добре бачиш, чи прибираєш тут у стайні, бо милостиню тобі ніхто не подає, а їсти треба.

– Та не скаржусь, поталанило.

– То, якщо хочеш трошки підзаробити, приходь по обіді до готелю, у дев'ятий номер. А я тобі за це дещо цікаве розповім, про вусатого та про чоловіка з трьома персями.

– А ти звідкіля про це знаєш?

– Одна пташка проспівала ввечері в садочку.

– А наскільки я можу тобі вірити?

– Ти ж досі живий, Нейте.

– Тепер мене називають Мертвяком, після зустрічі з тими хлопцями.

– Та хоч преподобним Лавкрафтом.

– А він хто?

– А ніхто, – Робертс весело затрусив своїми підборіддями, – я його тільки що вигадав з голови.

І от що такому товстуну-веселуну сказати? Як відмовити? Тим більш, мені дійсно треба знати те, що він обіцяв. Звісно, Робертс слизькіший від сома на дні річки, але мені він ще не брехав.

О, за такий номер не гріх і заплатити десять доларів за добу! Ой, дарма я не помився. Бо мої бруднючі джинси та роздерта на спині сорочка невідомо якого кольору якось не пасують до розкішного синього крісла. Про чоботи я мовчу, бо вони розірвалися у чотирьох місцях та тримаються до купи тому, що дуже брудні. Робертс як завжди, торба сала в елегантному кремовому костюмі. На столі – великий порцеляновий таріль з тістечками.

– Що ж з тобою стало, Нейте? Ти ж завжди вилизькувався, як кіт, на тебе дівчата задивлялися.

– Перегін корів до Абіліну, того й отак. Та я звільнився позавчора, помитись нема за що.

Робертс з'їв вже третє тістечко та помахав біля носа хусточкою з монограмою.

– У тобі загинув актор.

– Їж тістечка та слухай мене. Солодкі тістечка, з цукром, з заварним кремом. Так от, мою людину вбили. Гроші, які він віз, – Робертс відкусив шматочок від четвертого тістечка, – не знайшли.

– Зрозуміло. Я маю знайти вбивцю.

– Ні. Ти маєш знайти тих, хто знав, що він віз ті гроші, бо вони були мічені. Ти їж, їж.

Тістечка були липкі та дійсно солодкі, аж зуби заломило. Як можна таке їсти?

– То як, згоден?

– А що ж мені ще робити?

Новий кінь йшов досить швидко, і до ранчо Робертса було дві-три години дороги. Цікаво, а нащо Робертсові ранчо? Він же такий чистий та щасливий, як пухнастий кіт. Такий білий лінивий котисько, гріється на сонці та роздирає мишей, насолоджуючись їхнім писком. І брудні дешеві корови та самотність якось не підходять любчику та

матусиному синочку, який думав, що ковбаса росте на дереві. Мабуть, він там або ховається, або когось переховує. Але то не моя справа. Так, саме ранчо невеличке, будинок крихітний, двері червоні, дах теж червоний, біля будинку вороний кінь прив'язаний. Ще декілька різних коней пасуться у корралі за будинком. І Робертс, чимчикує до дверей та чхає від пилуки.

Розділ третій

І все одно я не розумію, що я тут роблю, бо людей тут аби десятеро, та вісім з них – то ми двоє, вагітна жінка та кухар з родиною, а у нього діти ще тільки повзають. Та ще двоє ковбоїв, років тридцять їм на двох, дурні, як двері. І тепер я зрозумів, до чого тут мій товстелезний приятель – він фінансовий консультант отої вагітної удови. Цікаво, а що ж саме сталося з її чоловіком? Допився чи хто-небудь його вбив? Того й зрозуміло, чого на неї оті хлопці працюють – це брати її чоловіка. Зручно. Або не дуже, бо важкувато їх вигнати, якщо що.

Вона мені когось нагадує, мого батька, чи що. І того я тримаюсь від неї якнайдалі. Бо гарно бути чесним фермером у книжці чи на малюнку, а коли у тебе п'ятеро дітей, та в них руки до роботи на землі не з того місця ростуть? Ну як тоді? Були в нього якісь надії, мрії, а вийшов пшик. Бо в одного сина він ретельно втовкмачував ідеали свободи – сіра спинка, Джонні-повстанець і лежить десь у Вірджинії. А молодший, якого він виховував як добру людину, у дусі що всі ми діти Божі – вбиває індіанців вже років десять чи більше навіть, кавалерія! Слухняна старша сестра спитала, чи може піти покататись на ковзанах і бульк! А молодша сестра вийшла заміж за геодезиста і з ним мотається по майбутнім залізницям.

То ким виросте дитина цієї удовиці? Я не знаю. Я виріс убивцею. Робертса батьки хотіли бачити військовим. А він товщає та товщає, аж верхи сісти не може. Ми не знаємо, ким виростуть наші діти, а я ще й не знаю, чи є вони в мене. Я ж не тільки гуляв з сусідкою навколо ферми. Цікаво, що з нею трапилось?

Бо її родичі мені не сподобались. Ззовні гарна ферма, свинки рохкають, кури квокчуть, корова, ще й не одна, бо вони молоком торгують, не бідні. А от як побалакали зі мною, то я сів та думав, довго думав, аж годину. Якби не власна хата, я б від своєї майже

нареченої утік би аж на Території та не повернувся б ніколи. Але тепер у них завжди буде нагадування про мене. Навіть якщо вони ту дитину віддадуть комусь або втоплять – вони все одно про мене вже не забудуть.

Але ж дивно, ранчо манюсінке, і взагалі більше схоже на ферму. Нащо на такому крихитному клаптику землі фінансовий консультант? Удова не може купити картоплі? Робертс тільки чхнув у відповідь, мовляв, хто не розбирається у ринку землі, той їде чистити стайню. А потім доїв варення та все ж пояснив:

– Вона моя кузина, та ще й гарно готує. От ти коли-небудь їв варення з гарбуза?

Я й такого гарбуза не їм, а він про варення каже. Але це не відповідь. Їсти ми всі любимо, але нащо тоді тут я? Що то за гроші були та чого вони мічені? А стайню я вже годину назад вичистив.

– Вона продає те, що купив її чоловік, а будиночок такий маленький, бо їм так було зручно.

– То що ж він купив? Дивно якимось, більше землі – більше худоби, багатше ранчо. А вона продає.

– Бо тут сталась дуже неприємна історія: її чоловік походив з багатіїв родини, успадкував гроші, одружився з нею, та вклав майже весь свій спадок у акції золотої жили. Жила вичерпалась. Але, поки в них були гроші, то він вкладав їх у геологічну розвідку. І він через оту розвідку знайшов ще одну жилу, тільки не золоту, а мідну. З цього удова та дитина і живуть. Ти не дививсь на варення, ти його їж.

Та їм, їм я те варення. Чого він мене їжею пхає? Солодке таке, жовте.

– Так от, – Робертс налив собі ще кави з білого порцелянового кавника у маленькі червоні квіточки, – Трент відвозив гроші до банку, але вона мені вже скаржилась, що їй не приходять відсотки. Вона звернулась до банку Макалістера, де у неї рахунок та оті гроші з жили крутяться, а їй відповідають, що ніхто грошей не вкладав. А

потім і Трента оті хлопчики знайшли. Мертвого. З перерізаною горлянкою. А гроші я запам'ятав, бо вони були паперові, та на кожній банкноті поставив маленьку чорну крапочку чорним чорнилом.

– Якби ти поставив синю крапочку чорним чорнилом, це було б незвично.

– Не присікуйся до подробиць. Людину вбили.

– А ті хлопці не могли його?

– На жаль, ні. Вони були тут, як він поїхав, та знайшли тіло разом з нею.

– А чого вони тут, якщо з багатії родини?

– Бо їх випнули з трьох шкіл для багатих хлопчиків. Ти їх не чіпай.

– Бо навчу поганому?

– Навпаки, вони тебе можуть повчити поганому, а не ти їх.

А мені ще треба зустрічати якусь Хетті? Етті? Едну? Ні, згадав, вона Летіція, Летті, це подружка удовиці. Цікаво, а чому вона приїхала? Хіба не можна листа написати? Бо дві жінки, один я та оті хлопчаки – це легка здобич для того чи тих, хто вбив того Трента. Тим більш, а що їй тут робити? Книжок я не знайшов, худоби теж. Мені це не подобається.

Але як згоду дав, то треба працювати. Я помився, знайшов новий одяг і майже схожий на людину, а не на опудало. І, як зрозуміло, треба брати бекборд, не везти ж оту Летті на крупі моєї коняки десять миль від станції диліжансів. А бекборд ще треба лагодити, стельмаха треба, бо тут три з половиною колеса, два на вісях, одне зламане, а останнього взагалі нема. А це як? Вперше таке бачу! Мені вже зараз їхати треба, а його за три дні не полагодиш! Та ще й в сараї пацюків багато! Я двері відчинив, до мене один виходить, поважно та повільно. Яка гидота! Збруя погрижена! Сідло зжерли! Тут не ката треба, тут простіше увесь сарай спалити.

А тепер цікаво, я попитав хлопців, вони казали, що це не удовиця побудувала, і тим більш не їхній брат, тут вже хтось жив, та будинок покинув. І чого я тут стою, можна ж приїхати у місто та там найняти бекборда. Чим я думаю?

І місто не змінилось з того часу, коли я там полагодив стола. Ось і диліжанс, не червоний, а чорний, сяє лакованим деревом. Якесь нова лінія. Не Халладей. Що?! Вісім валіз?! Це все тої Летті? Ой мамо! А ось і сама Летті, в чорній сукні, чорному капелюшку та білих рукавичках. Не у траурі. Добре. Аби бекборд від тих валіз не розвалився. Отак, міз, сідайте. Я від місіс Тауерс, що удова Тауерса.

Місіс Тауерс сяє, пхає у гостю двадцять сім різновидів пиріжків та не замовкає. Але нічого такого не каже. Підозріло. І нарешті я довідався, нащо тут Летті – вона лікується від меланхолії. Холеру знаю, тиф знаю, зараження крові знаю, отруєння ковбасою – знаю, у коней ще ламініт буває, а от про таку хворобу зроду не чув. А ще Летті вміє малювати. Я завжди хотів знати, як то вміти, малювати.

А Робертс розцвів, як цибуля на вікні. Ходить навколо тої Летті, та щось їй розказує, головним чином, як у нього вкрали годинника у Філадельфії. Я не хочу думати, як може виглядати процес створення маленьких Робертсів, але їй вже смішно, а воно так і стається. Спершу смішки, потім у ліжко!

Місіс Тауерс дивиться на мене. Недобро. А з чого тут бути доброю? Особливо зі мною. Вона ж розуміє, для чого я сиджу в її будинку та їм її хліб. А ще я дещо згадав. Багатій, що одружився на злиденній дівчині та став жити як отой письменник Торо, сам у своїй хижці посеред лісу, звався не Тауерс, а Такер. Тауерс на нього працював. Я ж читав оту газету, бо думав, що там роман з продовженням, а то була стаття про справжній випадок. Той Такер убив Тауерса та зник у невідомому напрямку, але спершу зняв гроші з рахунку Тауерса та,

оскільки був на нього схожий, його іменем і назвався у банку. І того Такера досі не знайшли. Я б і сам пошукав, а він узяв і вмер.

Робертс нарешті скуштував кожен пиріжок з двадцяти сімох різновидів на столі та витяг мене покурити надворі.

– І як вони тобі?

– Ти хочеш почути правдиву відповідь чи таку, яка тобі сподобається?

– І те, і те.

– Готує удова гарно, але я їм не довіряю.

– Я теж, але це моя родичка, я не можу не допомогти.

– Їй з тобою поталанило.

– А Хетті тобі як?

– Вона Летті. І мені вона ніяк, ще й хвора.

– Навіть якщо тебе намалює?

– Нащо? Аби діти до цукерок не долізли?

– Набої рекламувати, коней, взуття, збрюю. Обличчя на рекламі не обов'язково.

– Чи цукерки від закрепу. До речі, а що то в неї за хвороба? Їсть, як солдат, не бліда, не рум'яна, не худа.

– Вона просто дуже сумує.

– Родичі? Діти?

– Не за кимось, а просто. Бо ми всі помremo, квіти зів'януть, вірші забудуть.

– Я сумую, бо мені око вибило! Ти сумуєш, коли в тебе немає тістечок, а помremo ми всі. Це факт. Колись усілякі патріархи з Доброї Книги жили аж тисячу років, зараз десь сто, але все одно і вони вмерли, і ми там будемо. То чого ж з такого приводу сумувати?

– А я й забув, наскільки ти цинік, Нейт.

Я тут вже три доби, не сталося нічого, навіть анічогісінько. Удовиця бігає та усіма командує, Летті малює сушеного букетика. Десять разів поспіль. Але букетик у неї якийсь різний кожного разу. А от хлопчаки мені не подобаються. Нащо мене розпитувати, де я

втратив око та чи багато людей вбив на війні? Це не ввічливо. Я ж в них не питаю, як вони вчились? Але видно, що погано: удовиця надвечір з Робертсом розмову про вірші усякі завела, я мовчу, бо вперше про таке чую, але вони дивились на неї, як на стелю.

Треба все-таки їх обережно порозпитувати, за що їх виключили. Бо, наскільки я знаю про такі школи, там тягнуть дитиноньку до тих пір, поки за неї вносять гроші. Тобто не з-за дурості вони тепер безкоштовно ремонтують паркани. Але я вперше вбив у п'ятнадцять років, то чим вони гірші?

І, в місті, коли я поїхав забирати бекборда, я побачив. Почув. Мене скрутило в кузні, я мало не заблював коваля, але якось віддихався. Один з тих. Тільки я його запам'ятав як «ремінь з мідними бляшками», а він змінив трошки одяг, нема в нього вже такого ремня. Але він тут, купляє собі газету. Я ледве втримався, щоб не рознести йому голову. Але не можна, свідків багато, день надворі.

Треба зачекати, та взяти Робертса за петельки. Не треба ніколи поспішати, навіть коли ти шукаєш вошей. Я не смикаюся від мого товстого приятеля, це виходить, що він з ними не пов'язаний. «Ремінь» може просто жити тут, треба ж йому десь хропти та щось їсти, він же живий. І мені не так треба його вбити, як дізнатись, нащо вони мене тоді отак? Чи за що? А потім вже й вбити можна. Я вмію чекати, добре вмію, навчився, як ще малим рибалити тікав зі школи. Батько не так сварився, коли я повертався з гарною рибою, великими окунцями, або навіть з сомом. Поживи ще трошки, містере. Я тобі ножика нагострю або сокирку.

Розділ четвертий

Я вже спитав шерифа, був у банку та облазив усе навколо, знайшов кущі, вовчі сліди, коров'чий череп та струмок. Трента ж вбили не сьогодні, а аж позаминулого тижня, то його сліди та сліди убивць уже дано зникли під вітром. Треба шукати свідків. Свідки мають бути або на ранчо, або в місті, або ніхто нічого не бачив, а воно саме згоріло, тобто удовиця сама вбила того Трента, а звернула все на вигаданого вбивцю, так би мовити, Генрі Сміта з Кентуккі або преподобного Лавкрафта. Я ж не знаю, хото вона така. Я навіть не знаю, як ту удову, місис Тауерс, звати. Цілком можливо, що Робертс мене обдував. Я ж йому не родич, мене можна підставляти. Але про це мені голова болить не зараз. Вона в мене взагалі болить, дощ буде. Хоч якась користь від моєї прикмети стала, завжди вгадую дощ чи сніг за декілька днів.

Але хто ще може знати хоч щось? Знову їхати в місто! Бо конюх у стайні міг бачити або Трент міг орендувати коняку, щоб його не помітили. Пообідаю та й поїду потихеньку. До речі, треба собі купити якусь куртку чи сорочку. Бо мої сіра сорочина та чорні джинси могли комусь впасти на око, а мені не зовсім потрібно, щоб помічали.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.

ДАРІА КОНОНЕНКО

МЕРТВЯК ЇДЕ НА ЗАХІД

